

3 Temmuz 2009

Öztangut: "İlk Çeyrekte Aracı Kurum Faaliyetleri Daraldı"

TSPAKB Başkanı Nevzat Öztangut, Birliğin aylık yayını Sermaye Piyasasında Gündem'in Temmuz 2009 sayısında yayınlanan yazısında, 2009 yılı ilk çeyreğini aracı kurum sektörü açısından değerlendirdi. Hisse senedi işlem hacimlerinin %28 düştüğünü belirten Öztangut, VOB işlem hacimlerinin de ilk defa bu dönem gerilediğinin altını çizdi. Aracılık komisyonları ve diğer hizmet gelirlerinin de azaldığını söyleyen Başkan Öztangut, esas faaliyet dışı gelirler sayesinde sektörün bu dönem yine de kâr ettiğini söyledi.

Öte yandan, Öztangut Haziran ayında Kamuyu Aydınlatma Platformunun (KAP) uygulamaya geçtiğine ve Dow Jones FEAS Bileşik Endeksinin hesaplanmaya başlandığına dikkat çekti. Öztangut, bu gelişmelerin uluslararası bir finans merkezi olma hedefi bulunan İstanbul için önemli bir katma değer yaratacağını söyledi.

Diğer taraftan krizin ardından dünyada altyapı ve düzenleme çalışmalarını yakından takip ettiklerini belirten Öztangut, bu sebeple Uluslararası Sermaye Piyasaları Düzenleyicileri Örgütünün (IOSCO) yıllık toplantısına katıldıklarını kaydetti. Öztangut, IOSCO gibi platformlara katkıda bulunmaya devam edeceklerini söyledi.

Aracı Kurumların 2009/03 Dönemi Faaliyet Verileri

Sermaye Piyasasında Gündem'in Temmuz sayısında 2009/03 dönemine ilişkin aracı kurum sektörü verileri ele alınıyor. İlk raporda 92 aracı kurumun faaliyetleri incelenirken, ikinci raporda bu kurumların mali yapısı analiz ediliyor.

Yabancıların Hisse Senedi İşlemleri Geriledi

Raporda, 2008 yılında yaşanan global krizin etkilerinin 2009/03 döneminde de devam ettiği görülüyor. Aracı kurumların hisse senedi işlem hacmi bu dönemde 2008/03'e göre %28 gerileyerek 140 milyar TL olurken, yabancı yatırımcıların payı 12 puan düşerek %16'ya indi.

Vadeli İşlem Hacmi İlk Defa Geriledi

Kuruluşundan itibaren hızla büyüyen VOB işlemleri, ilk kez bu dönemde geçen yılın ilk çeyreğine göre %4 gerileyerek 113 milyar TL'ye düştü. Bankaların VOB işlemleri artarken, aracı kurumların işlem hacimlerinde azalış göze çarpıyor. Yine de toplam VOB işlemlerinin %87'si aracı kurumlara ait.

Öte yandan, aracı kurumlardan yapılan VOB işlemlerinde yabancı yatırımcıların payı %19'dan %7'ye geriledi. İnternette yapılan vadeli işlemler %61 artarken, toplam hacim içindeki payı %15'ten %28'e çıktı.

Diğer Faaliyetler Kısıtlı Kaldı

Aracı kurumların kurumsal finansman ve kredili işlemler gibi diğer faaliyetlerinde de daralma söz konusu. Geçen yılın ilk çeyreğinde 30 kurumsal finansman projesi tamamlanmışken bu

senenin aynı döneminde 26 proje tamamlandı. Yatırımcılara kullandırılan kredi tutarı da olumsuz beklentilerle 260 milyon TL'ye kadar gerilemiş durumda.

Portföy Yönetimine İlgi Artıyor

Aracı kurumlarca yönetilen portföy büyüklüğü %19 artışla 3,8 milyar TL'ye çıktı. Piyasa faiz oranlarındaki gerileme, fonların portföy değerinin artmasında etkili oldu.

Aracı Kurumlar Şube Kapatmaya Devam Etti

Aracı kurumların doğrudan sahip olduğu şube ve irtibat bürosu sayısı geçen yıla göre dörtte bir oranında düşerek 201'e geriledi. Diğer taraftan, aracı kurumların kullandıkları banka şubelerinin sayısındaki 538 adetlik artışla toplam merkez dışı örgüt sayısı 5.897'ye çıktı.

Çalışan Sayısı Gerilemeye Devam Ediyor

2008'in ilk çeyreğinde 5.800 civarında olan sektördeki çalışan sayısı, küresel krizin etkisi ile sene sonunda 5.100'e inmişti. Çalışan sayısındaki düşüş 2009'un ilk çeyreğinde de sürdü ve toplam rakam Mart 2009'da 4.753'e indi. Rapora göre, bu sayı 1999 yılından itibaren kaydedilen en düşük seviye. Rapor, özellikle şube, acente ve irtibat bürosu gibi merkez dışı örgütlerde istihdam edilenler ile 30 yaş altı çalışanların sayısındaki düşüşe dikkat çekiyor.

Aracı Kurumların 2009/03 Dönemi Mali Verileri

Gündem'in ikinci araştırma raporunda, aracı kurumların 2009/03 bilançosu ve gelir tablosu analiz ediliyor.

Raporda ayrıca, kıyaslama imkanı sunması açısından 2008/03 ve 2009/03 dönemine ait solo mali tablo açıklayan kurumların solo, mali verilerini iştirakleriyle toplulaştırılan aracı kurumların ise konsolide verilerine toplu olarak yer veriliyor.

Güçlü Mali Yapı Korunuyor

Aracı kurumların 2009 Mart sonu solo bilançolarında varlıkları 4,1 milyar TL'ye ulaştı. Likit pozisyonda kalmaya devam eden aracı kurumların aktiflerinin %82'sini dönen varlıklar oluşturdu. 1,9 milyar TL olan özkaynakların yarısı ödenmiş sermayeye ait.

Komisyon Gelirleri Düştü

2009 yılının ilk çeyreğinde net komisyon gelirleri %36 oranında geriledi. Düşüş, hisse senedi ve VOB komisyonlarındaki gerilemeden kaynaklandı.

Alım-Satım Zararı Kâra Döndü

2008 yılının Ocak-Mart döneminde menkul kıymet alım satımından zarar eden aracı kurumlar, 2009 yılının aynı döneminde 9 milyon TL kâr etti.

Giderler Kısıldı

2009 yılının ilk çeyreğinde aracı kurum sektörünün toplam giderleri 2008 yılının aynı dönemine göre %9 azaldı. Solo mali verilerde toplam giderler 181 milyon TL olarak kaydedildi. Giderlerin en büyük kalemi %55 paya sahip olan personel giderleri.

Sektörün Faaliyet Kârı Yalnızca 8.000 TL

2009 yılının ilk çeyreğinde, aracılık faaliyetlerinin yanı sıra kurumsal finansman ile varlık yönetimi gibi diğer hizmet gelirleri de düşen aracı kurum sektörü, alım-satım zararını kâra dönüştürdü. Öte yandan, personel giderleri ve diğer giderlerde düşüş yaşandı. Sonuç olarak 2008 yılının ilk çeyreğinde faaliyet zararı açıklayan aracı kurumlar, 2009'un ilk çeyreğinde yalnızca 8.000 TL'lik faaliyet kârı elde etti.

Faaliyet Dışı Gelirler Sayesinde Kâr İkiye Katlandı

Ancak, aracı kurumların faiz ve temettü gibi esas faaliyetleri dışında gelir elde etmeleri ve esas faaliyetleri dışındaki giderlerinin azalması sonucunda, net dönem kârı önceki yılın aynı dönemine göre ikiye katlanarak 50 milyon TL'ye ulaştı.

Kâr Eden Kurum Sayısı Arttı

Aracı kurumların kâr dağılımları, kâr eden kurum sayısının arttığını, zarar eden kurumların zarar tutarlarının ise yarı yarıya azaldığını gösterdi. 2009 yılının ilk çeyreğinde, 49 aracı kurum 69 milyon TL kâr ederken, 43 aracı kurum 19 milyon TL zarar kaydetti.